

Marks - 50

ENGLISH

TIME: 2.00 hrs

Q1 A) Read the extract and complete the activities given below:

(12mks)

As has been well said by the Irish Patriot Daniel O'Connell, 'No man can be grateful at the cost of his honour, no woman can be grateful at the cost of her chastity and no nation can be grateful at the cost of its liberty.' This caution is far more necessary in the case of India than in the case of any other country, for in India, Bhakti or what may be called the path of devotion or hero-worship, plays a part in its politics unequalled in magnitude by the part it plays in the politics of any other country in the world. Bhakti in religion may be a road to the salvation of the soul. But in politics, Bhakti or hero-worship is a sure road to degradation and to eventual dictatorship.

On the 26th of January 1950, we are going to enter into a life of contradictions. In politics we will have equality and in social and economic life we will have inequality. In Politics we will be recognizing the principle of 'one man one vote' and 'one vote one value'. In our social and economic life, we shall, by reason of our social and economic structure, continue to deny the principle of one man one value. How long shall we continue to live this life of contradictions? How long shall we continue to deny equality in our social and economic life? If we continue to deny it for long, we will do so only by putting our political democracy in peril. We must remove this contradiction at the earliest possible moment or else those who suffer from inequality will blow up the structure of political democracy which this Assembly has so laboriously built up.

A1. State whether the following statements are True or False and rewrite the false statement after correcting it. (2mks)

- i) The writer cautions us against hero-worship.
- ii) No man can be grateful if it compromises his honour.
- iii) Liberty cannot be divorced from equality.
- iv) We can continue to deny equality in our social and economic life.

A2. Describe the caution that the Irish Patriot Daniel O'Connell gives regarding gratitude. (2mks)

A3. Explain the meaning of the phrases "One man one vote" and "one vote one value" with reference to the text. (2mks)

A4. Suggest some steps to be taken to eradicate inequality. (2mks)

A5. Do as directed: (2mks)

(1) We _____ remove this contradiction at the earliest possible moment.
(Fill in the blanks with a modal auxiliary showing obligation)

(2) The second thing we must do is to observe the caution. (Add a question tag)

A6. Vocabulary

(2mks)

Match the words in column "A" with their synonyms in column "B".

Column "A"

- 1) Chastity
- 2) Hero-worship
- 3) Grateful
- 4) Contradiction

Column "B"

- (a) Conflict
- (b) Thankful
- (c) Purity
- (d) Excessive admiration

Q1 B) Do as directed:

(4mks)

- (i) He said, "I am doing my lessons now." (Change into indirect speech)
- (ii) The houses are damaged by the earthquake. (Change the voice)

- (iii) Her ambition was to win the prize so she worked hard. (Rewrite as a complex sentence)
- (iv) I is fine. (Spot the error in the given sentence and rewrite the correct sentence)

Q2 A) Read the extract and complete the activities given below.

(12mks)

Life is full of challenges, big and small, but we often don't notice them right away. How serious we think a problem is, depends on how big it seems to us. Everyone is facing their own struggles, from the person who spends hours on a crowded bus to get to work, to a newly married woman who is adjusting to her new family.

Every day is a test, and every night we get a report card on how we did. Famous people and important leaders might not know about these everyday heroes, but their lives are still valuable. The strongest people aren't always the ones who win, but the ones who keep trying even when things get tough. Fear can be helpful if we use it wisely instead of letting it stop us.

Life rewards those who follow their dreams. The excitement of hoping for a dream to come true makes life interesting. The only limits in life are the ones we set for ourselves. We are not controlled by fate but by our thoughts. The saddest part of life is not death, but what we let die inside ourselves while we are still alive.

Most people aren't failures; they simply give up. We can't change what happens, but we can change how we react to it. Let's celebrate the people who never give up and achieve their goals.

A1. Write two correct statements that explain the purpose of the text. (2mks)

- (i) Everyone faces challenges in life, regardless of their social status or circumstances.
- (ii) The strongest individuals are those who persevere through difficulties.
- (iii) Only famous people and important leaders have valuable lives.
- (iv) We are completely controlled by fate and have no ability to influence our own destinies.

A2. List the admirable qualities from the passage. (2mks)

A3. Complete the following table : (2mks)

Common types of life challenges people face?			
1:	2:	3:	4:

A4. Mention how you can handle a crisis. Explain your answer. (2mks)

A5. Do as directed. (2mks)

- i) Let's salute those who never give up. (Remove "never" without changing the meaning and rewrite the sentence)
- ii) Each morning puts a man on trial. (Rewrite the sentence beginning with "A man....")

A6. Select the correct option for the Antonym. (2mks)

1. "give up"

- a) quit
- b) persist
- c) fail
- d) demotivated

2. "excitement"

- a) boredom
- b) happiness
- c) inspiration
- d) motivation

Q2 (B) Summary:

(3mks)

Write a summary of the above extract with the help of the points given below and suggest a suitable title.

Problems influencing life – the winners – what they do – their strength in handling the situation.

Q2 (C) Note Making:

(3mks)

Read the following passage and make notes with the clues provided.

A textbook is an essential part of a student's life. Most classrooms, if not all, use a standard textbook series. A textbook is a collection of the educated concepts and principles of a selected topic or course. It is usually written by one or more teachers, college professors, or education experts in a specific field. Most textbooks are accompanied by teacher guides, which provide supplemental teaching materials, ideas, and directions. Textbooks, along with other educational tools used in the classroom, are designed and developed throughout the academic year. Teachers and students interact with each other; textbooks supply pieces of information and varying points of view.

A) A textbook is an essential part.

B) Collection of

- i) Knowledge
- ii) Concept
- iii) _____

C) Written by

- a) _____
- b) College professors
- c) _____

D) Accompanied by teacher guides

- a) Provide :
- i) _____
- ii) Ideas
- iii) _____

E) Designed with great care

- i) Taking into account:
- a) _____
- b) Students

F) Supplies:

- i) Pieces of information
- ii) Varying points of view

Q 3) Read the extract and complete the activities given below.

(8mks)

For light and air and sun.
I could only wait, as one
Who watched, wandering, while Time and the rain
Made a miracle from green growing pain.....
I went away next year-
Spent a season in Kashmir-
Came back thinner, rather poor,
But richer by a cherry tree at my door.
Six feet high my own dark cherry,
And I could scarcely believe it-a berry.
Ripened and jeweled in the sun,
Hung from a branch-just one!
And next year there were blossoms small
Pink, fragile, quick to fall
At the merest breath, the sleepiest breeze.

A1. Identify and explain the figure of speech in the line:

(2mks)

"Ripened and jeweled in the sun."

A2. Complete the following :

(2mks)

1) The poet felt richer because.....

2) The cherry blossoms that appeared the next year were.....

A3. "I could only wait, as one who watched, ..." Express the feeling of the poet in this line.

(2mks)

A4. Compose two or four poetic lines on a fruit, you were served.

(2mks)

Q 4) Writing skills (any one)

(4mks)

i) **Expansion of Ideas:**

Expand in about 100 to 150 words, the ideas contained in the proverb
'Beauty is truth, truth is beauty. – John Keats'

OR

ii) **Blog Writing:**

Write/prepare a blog in about 150 words on the topic
'Health and Fitness'

OR

iii) **E-mail Writing:**

You have lost your College Identity Card while travelling by train. Write an E-mail to your Principal requesting him/her for issuing a fresh identity card for you.

Q5. Complete the activities given below.

(4mks)

i) **Match the columns :**

(2mks)

Column 'A'	Column 'B'
1) Exposition	a) Brief, often overlaps climax
2) Conflict	b) Turning point, an important part
3) Climax	c) Development of drama, - It is a backbone
4) Denouement	d) is brief, introductory

ii) **Choose the correct alternatives and rewrite the sentences:**

(2mks)

- _____ has a beginning, a middle, and an end. (Character / Plot / Story)
- _____ or location is a place where the story occurs. (Setting / Language / Theme)
- The main character in a play is referred to as _____ (antagonist/clown/protagonist)
- _____ is the essence of drama. (conflict/ stage direction/ characterization)

***** Best of Luck*****

F.Y.J.C Terminal Exam Nov.-2024

Subject: Book keeping and Accountancy

Marks: 50

Duration: 2 hours

Answer the following as directed.

Q1A) State whether the following statements are True or False. (05 marks)

- 1) Journal is a book of original entry.
- 2) When debit side total of a ledger account is more than the credit side total it indicates a debit balance.
- 3) Book Keeping and Accountancy are the same.
- 4) Real account always shows credit balance.
- 5) Credit purchase of machinery is entered in purchase book.

Q1B) Answer the following in one sentence. (05 marks)

- 1) What are goods?
- 2) Who draws and signs on the cheque?
- 3) What are subsidiary books?
- 4) Which is the document on the basis of which transactions are recorded in return inward book?
- 5) Which transactions are recorded in sales book?

Q1C) Select the most appropriate answer from the options given below and rewrite the sentence. (05 marks)

- 1) Outstanding rent is _____ account.
a) Personal b) Real c) Nominal d) None of these
- 2) Purchase of animals for cash should be debited to _____ account.
a) Goods b) Livestock c) Cash d) Bank
- 3) The right-hand side of an account is called _____ side.
a) Left b) Debit c) Credit d) Nil
- 4) _____ is the process of deriving the difference between the totals of debit and credit side of each ledger a/c.
a) Totalling b) Journalising c) Balancing d) Discounting
- 5) _____ is transferring the journal entry from journal into the respective account in the ledger.
a) Endorsing b) Totalling c) Casting d) Posting

Q 2) Journalise the following transactions for Mr. Ram

(10 marks)

2024

May 1st Started business with cash ₹ 40,000 and goods ₹ 50,000.

May 5th Purchased goods worth ₹ 1,00,000 @ 10% trade discount from Pooja.

May 10th Sold goods worth ₹ 10,000 to Satish @ 12% GST and amount received by cheque.

May 15th Paid house rent ₹ 9,000.

May 20th Goods worth ₹ 8,000 distributed as free sample.

May 25th Mr. Ankit our debtor for ₹ 14,000 could pay only 50% of the amount to us due to his Insolvency, as final settlement.

May 27th Sold old furniture ₹ 11,000 at a loss of ₹ 5,000.

May 31st Appointed Miss Sunita as computer operator for monthly salary of ₹ 40,000.

Q 3) Journalise the following transactions for Mahesh and open Cash A/c, Kaivalya A/c, Rent A/c in the ledger of Mahesh. (15 marks)

2024

July 1st Received commission ₹ 50,000 Naresh.

July 3rd Sold goods to Rakesh for ₹ 40,000 on cash basis.

July 10th Deposited cash ₹ 30,000 into bank.

July 15th Purchased machinery ₹ 18,000 and paid installation charges ₹ 2,000.

July 20th Purchased goods from Kaivalya ₹ 10,000

July 25th Paid rent ₹ 20,000 by cheque.

July 31st Issued cheque of ₹ 4,500 to Kaivalya and earned discount ₹ 500.

Q4) Enter the following transactions in Purchase book, Sales book, Purchase return book, Sales return book of Mr. Kapil. (10 marks)

2024

- August 1st Purchased goods from Suresh ₹ 60,000.
- August 5th Sold goods worth ₹ 20,000 @ 10% trade discount to Girish.
- August 10th Sent debit note to Suresh ₹ 1,000.
- August 16th Purchased goods worth ₹ 20,000 from Kavita.
- August 20th Girish returned goods worth ₹ 900 (gross) to us.
- August 22nd Invoiced goods of ₹ 16,000 to Prabha. She paid 3/4th amount immediately.
- August 25th Prabha returned goods worth ₹ 2000.
- August 27th Sold goods to Raj on cash basis ₹ 13,000.
- August 31st Returned goods to Kavita ₹ 1,000.

Economic

Marks: 50
Time: 2 Hrs

Q.1 A. Give economic term: (5)

1. Income received by a person from all sources - _____
2. Exchange of goods for goods - _____
3. Values of data which divide the observations into ten equal parts - _____
4. Sector that consists of insurance, tourism, retail banking etc. - _____
5. Overall development of rural areas to improve the quality of life - _____

Q.1.B. Find the odd word: (5)

1. Value-in-exchange - TV, car, diamond, sunshine
2. Metallic money - Plastic, gold, silver, copper
3. Partition values - median, quartiles, mode, percentiles
4. Economic infrastructure - health, energy, transport, communication
5. Institutional sources of rural credit - NABARD, Money lenders, Commercial banks, Microfinance institutions.

Q.2.A. Identify and explain the following concepts: (any 2) (4)

1. Baburao sold his agricultural land to Manikrao as per the market value for Rs 10 lacs
2. Volkswagen motors has invested around 410 million euros to start their production plant at Pune in Maharashtra.
3. Richard used his credit card to pay the hotel bill.

Q.2.B. Distinguish between: (any 2) Write 2 points each (4)

1. Economic Growth and Economic Development
2. Paper Money and Metallic Money
3. Short- term agricultural credit and Long-term agricultural credit

Q.3. Answer the following questions: (any 2) (8)

1. Explain any 4 characteristics of wants
2. Explain any 4 qualities of good money
3. Explain any 4 measures adopted by the Government of Maharashtra for development of industrial sector.

Q.4. Explain with reasons whether you agree or disagree with the following statements: (any 2) (8)

1. There were no difficulties in the barter system.
2. Co-operative movement in Maharashtra is only confined to agricultural credit.
3. Trade cycles are fluctuations in business.

Q.5. Study the table, diagram, passage and answer the questions given below it: (any 2) (8)

1. Classify the goods listed below as free goods or economic goods.

- Oxygen cylinder
- Sunshine
- Water processed for drinking
- Air

2. Calculate D_4 from the given data :

10	15	7	8	12	13	14	11	9
----	----	---	---	----	----	----	----	---

3. Ralegan Siddhi, a small village in Maharashtra's Ahmednagar district, with a population of fewer than 2,500 people, is a model of environmental conservation. Agriculture was the primary occupation, but owing to low rainfall and poor irrigation methods, the village wasn't fit for growing any crops. The main things that the village had to improve were watershed development, rainwater harvesting and renewable energy. The people of the village dedicated countless hours to develop their surroundings, making Ralegan Siddhi one of the best examples of watershed management in the country.

1. Identify the problems faced by the agricultural sector in the village.
2. Identify the measures undertaken by the village for improvement.
3. Express your opinion about the village.

Q.6. Answer in detail : (any 1)

(8)

1. Explain the primary and secondary functions of money.
2. Explain the significance of rural development in India.

F.Y.J.C. Terminal Exam Nov-2024

2 Hours Organisation Of Commerce And Management 50 Marks

Q.1(A) Select the correct option and rewrite the sentence. 5 marks

1. _____ carry goods on their head in baskets or containers.
a) Hawkers   b) Peddlers   c) Cheap Jacks
2. Indian Co-operative Society's Act was passed in _____.
a) 1912   b) 1913   c) 1911
3. _____ is the link between producer and retailer.
a) Consumer   b) Wholesaler   c) Manufacturer
4. Small Scale Business are _____ intensive.
a) money   b) power   c) labour
5. Return in business is called _____.
a) fees   b) salary   c) profit

(B) Match the Pairs. 5 marks

	A		B
1	Partnership Firm	A	Creates Time Utility
2	Co-operative Society	B	Minimum 10 members
3	Transportation	C	General Partnership Act 1923
4	Private sector	D	Service motive
5	Micro-Manufacturing sector	E	Maximum 10 members
		F	Creates Place Utility
		G	Indian Partnership Act 1932
		H	Does not exceed Rs.25 lakhs
		I	Profit motive
		J	Does not exceed Rs.1 lakhs

Q.2 Explain the following terms/ concepts. (any 4) 8 marks

1. Genetic Industry
2. Entrepot
3. Wholesale Trade
4. General Store
5. Partnership Firm
6. General Partner
7. Itinerant Retailers
8. Small Scale Industries

Q.3 Write short notes on the following. (any 3) 12 marks

1. Role of Profit in Business.
2. Features of Profession.
3. Mall.
4. Types of Small Scale Fixed Retailers.

Q.4 Distinguish Between. (any 3) 12 marks

1. Industry & Commerce.
2. Business & Employment.
3. Joint Stock Company & Joint Hindu Family Business.
4. Public Company & Private Company.

Q.5(A) Explain any four Social and Economic Objective of Business ?

OR

8 marks

(B) Explain Sole Trading Concern along with four Advantages and four Disadvantages ?

*****

F.Y.J.C. TERMINAL EXAMINATION NOV-2024

SECRETARIAL PRACTICE

TIME: 2 Hours

MAX MARKS: 50

Q.1.(A) Select the correct option from the possible choices below and rewrite the statement.

(05 marks)

1. The minimum number of members required for a co-operative society is _____.

a) 10   b) 20   c) 50

2. _____ is an incomplete prospectus.

a) Red Herring Prospectus   b) Shelf Prospectus   c) Abridged Prospectus

3. A _____ cannot be a member of a company.

a) Foreigner   b) Woman   c) Minor

4. The Secretary of a Joint stock company should be a member of _____.

a) IPS   b) ICSI   c) IAS

5. _____ are the persons who undertake the process of formation of a company.

a) Promoters   b) Directors   c) Registrar of companies

Q.1.(B) Write a word or a term or a phrase which can substitute each of the following statements.

(05 marks)

1. End of membership of a person- _____

2. The quality that a secretary should possess to be faithful to his organization- _____

3. Prospectus attached with every share application form- _____

4. Term which means registering a company as per provisions of Companies Act, 2013- _____

5. The official signature of Joint stock company- _____

Q.1.(C) Find the ODD one.

(04 marks)

1. Promotion, Prospectus, Incorporation of a company.

2. Leadership, IAS, Tactfulness.

3. Subscribing to Memorandum, Forfeiture of shares, Application and allotment of shares.

4. Rights of shareholders, Appointment and remuneration of Directors, Liability clause.

Q.2 Explain the following terms/concepts. (Any 4 out of 5)

(08 marks)

1. Shelf Prospectus
2. Member
3. Promotion stage
4. Secretary
5. Private company

Q.3 Answer in Brief. (Any 3 out of 4)

(12 marks)

1. Explain any four features of a secretary.
2. Meaning and contents of Prospectus.
3. Explain any four ways of acquiring membership of a company.
4. Explain any four contents of Articles of Association.

Q.4 Justify the following statements. (Any 2 out of 3)

(08 marks)

1. Certificate of Incorporation is like a Birth Certificate of a company.
2. The ownership and management are separated in Joint stock company.
3. A personal secretary is appointed by busy individuals.

Q.5 Attempt the following. (Any 1 out of 2)

(08 marks)

1. Define Joint stock company and explain its features.
2. Define Memorandum of Association and explain its clauses.

All the best

FYJC TERMINAL EXAM 2024 – 2025

Marks -50

Subject -Maths

Time -2Hr.

Note :- ALL QUESTION ARE COMPULSARY

Q.1 (A) Select and write the most appropriate answer from the given alternatives (05)

1) The graphical method of determining the partition value is called _____

a) ogive b) venn diagram c) Interval d) Geometry

2) If $n(A) = 3$ $n(B) = 4$ then $n(A \times B) =$ _____

a) 3 b) 4 c) 7 d) 12

3) $(X+2, Y=2) = (2,2)$ then $X, Y =$ _____

a) 0,0 b) 1,2 c) 4,4 d) 0,1

4) Number of Quartiles = _____

a) 3 b) 4 c) 9 d) 2

5) If $S.D(x) = 5$ then $V(x) =$ _____

a) 6 b) 5 c) 10 d) 25

(B) State whether the following statements are TRUE or FALSE. (04)

1) If A is a proper subset of B then B is the superset of A

2) All relation are functions

3) Deciles divides the data into 10 equal parts

4) If $U = X - 5$ then $S.D(x) = S.D(u)$

(C) Fill in the blanks (04)

1) The representation of a set by a common property is called _____ method.

2) All subsets of $A \times B$ is called as _____ from set A to set B

3) If $Q_1 = 5$ and $Q_3 = 16$ then $Q.D =$ _____

4) If the largest observation 10 and smallest observation is 5 then Range = _____

Q.2 Attempt any seven (21)

1) If $X = \{1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10\}$

If $A = \{1, 2, 3, 4, 5\}$ $B = \{5, 6, 7, 10\}$

Find (a) $A \cup B$ (b) $A \cap B$ (c) $B - A$

2) If $A = \{1, 2\}$ and $B = \{1, 2, 3\}$

Find (a) $A \times B$ (b) $A \times A$ (c) $B \times A$

3) If $R = \{(a, b) | a \in N, a < 6 \text{ and } b = 4\}$

(a) Express R in Roaster form (b) What is the domain (c) what is the Range

4) The daily wages in Rs. Of 15 labourers are 230,400,350,200, 250, 380, 210, 225, 375, 180, 375, 450,300, 350, 250. Calculate D8 and P90

5) calculate 2 nd decial and 65 percentile for the following distribution

x	80	100	120	145	200	280	310	380	400	410
f	15	18	25	27	40	25	19	16	8	7

6) If $A = \{1, 2, 3, 4\}$ $B = \{-1, 0, 1, 2, 3\}$

Relation $R = \{(1, 0), (3, 3), (2, -1), (4, 1), (2, 2)\}$

Represent the relation by arrow diagram is R a function from set A to set B Justify ?

7) The frequency distribution given

Daily expenditure in Rs.	350	450	550	650	750
No. of families	16	19	24	28	13

Compute the expenditure below which 75% of families has their expenditure

8) find the coefficient of variation of sample with mean 25 and Variance is 16

9) find the S.D of the following data

1,2,3,4,5,

10) If $A = \{1, 2, 3\}$ $B = \{4, 5, 6\}$

$R_1 = \{(2, 4), (2, 6), (1, 6), (2, 4)\}$

Is R_1 a relation from the set A to set B justify ?

Q.3) Attempt any four

1) There are 260 persons with skin disorder. If 150 has been exposed to the chemical A, 74 is exposed to chemical B and 36 to both chemical A and B. find the no. of person.

(a) Exposed to chemical A or Chemical B.

(b) Exposed to neither chemical A nor Chemical B.

2) $F(x) = 3x + 2$ if $x \leq -2$

$= 4$ if $-2 < x < 2$

$= x^2$ if $x \geq 2$

Then find (a) $f(-1)$ (b) $f(0)$ (c) $f(2)$ (d) $f(5)$

3) The height of students of a college are give below.

Height of students (c.m)	159.5-163.5	163.5-167.5	167.5-171.5	171.5-175.5	175.5-179.5	179.5-183.5	183.5-187.5
No. of students	22	80	98	48	104	43	5

Calculate the height of the students such that 75% have height below it.

4) Sample of students appearing for C.A exam is given. What is the cut of marks for qualifying the exam when 3% students pass the exam

Marks	0- 100	100 - 200	200 - 300	300 -400	400-500	500 - 600
No of students	130	150	190	220	280	130

5) Mean and standard deviation of two distribution of 100 and 150 items are 50, 5 and 40, 6 respectively. Find the mean and standard deviation of all the 250 items taken together.

6) Two workers do the same job show the following results.

	Worker P	Worker Q
Mean time for completing the job (hours)	33	21
Standard Deviation (hours)	9	7

Which workers is more consistent in completing the job.

FYJC FRENCH, TERMINAL EXAMINATION 2024-25

MARKS:50

TIME:2 HRS.

Sub:- French

VOCABULAIRORE

(11mrks)

Q.1.A. Choisissez la bonne réponse. (choose the correct answer) (any 4) (4 mrks)

1). Votre ami parle "ça va" .tu réponds

a) Au revoir   b) merci   c) ça va bien

2). Un document important pour les étudiants

a) la fiche   b) une photo   c) une carte d 'identité

3).une chanteuse Canadienne

a) Vanessa   b) Celine Dion   c) Louise

4) Un monument de France

a) le Taj Mahal   b) La tour Eiffel   c) Le Pyramid

5). Le mois avant avril est

a) décembre   b) mars   c) Janvier

B. Répondez par une phrase.(answer in one sentence) (any 4) (4 mrks)

1.Combien de mois ya-t-il dans un an?

2) Nommez une ville de France.

3) De quelle couleur est vos cheveux?

4) Quel jour est-il, aujourd'hui?

5). Nommez un pays francophone.

6). Nommez un object que l'on trouve dans la trousse.

C. Reliez les colonnes: (Match the columns) (3 mrks)

1. La Canada

a) Un jour

2. juin

b) la trousse

3. le stylo

c) pas mal

4. ça va

d) la capitale

5. paris

e) canadien

6. mercredi

f) un mois

GRAMMAIRE

(27mrks)

Q.2.A. Completez avec combine de/ Comment /Quand / Où. (2 mrks)

1. _____ est la maison? Devant l'école.

2.Tu voyage _____ à paris? Demain.

3. _____ allez-vous madam?

4. _____ livres ya-t-il dans le sac?

B. Mettez au masculin. (make it masculine) (2 mrks)

1. une femme active est indienne.

2. L'actrice est grosse.

C. Completez avec les articles contractés: (2 mrks)

1. Les livres _____ enfants.

2. c'est le stylo _____ fille.

3. Nous parlons _____ parents. (3 mrks)

4. Je vais _____ cinéma.

D. Remplissez les tirets avec des prépositions. (fill in blanks with preposition) (3 mrks)

1. ils habitent _____ ses parents. (dans/avec/de)

2. C'est le livre _____ jean. (de/en/dans)

3. Le crayon est _____ la trousse. (avec/de/dans)

E. Mettez au pluriel. (write the plural form) (4 mrks)

1. elle est une fille intelligente.

2. C'est l'ami de susan

3. Voici une trousse noire.

4. L'étudiante française est blonde.

F. Que dit-on dans les situations suivantes (3 mrks)

1. Votre tante part en vacances, vous dites _____.

2. Votre ami demande: Comment ça va? Vous dites _____.

3. Votre professeur entre la classe. vous dites _____.

G. Écrivez le contraire. (write the opposite) (2mrks)

1) mince

2) mauvais

3) jeune

4) petite

H. Mettez au féminin. (make it feminine) (2 mrks)

1. Le garçon est coquet

2. Le frère est grand

I. Mettez l'adjectif qualificatif en correct forme. (put the correct adjective) (2 mrks)

1. Une fille _____ (paresseux)

2. La femme _____ (tunisien)

J. Conjuguez les verbes. (write the correct form of verb) (2mrks)

1. elles _____ (adorer) les parfums.

2. je _____ (avoir) des gommes.

3. nous _____ (être) amis.

4. vous _____ (attendre) vos parents

K. Chassez l'intrus. (cross out the wrong word) (1mrk)

1. Gris, crayon, orange, rose.

2. juin, mars, vendredi, octobre,

L. Complétez avec un adjectif possessif (2mrks)

1. je regarde avec _____ yeux.

2. tu offres du café à _____ famille.

COMPOSITION

(12mrks)

Q.3.A.Comprehension

(5 mrks)

Bonjour. Je m'appelle Bea. j'ai 14 ans. Je suis espagnole. J'habite à Madrid. Je parle espagnol, anglais et français. Je suis étudiante. J'aime la musique, le ski et la danse.

1. Répondez aux questions:-

- a) Quelle est la nationalité de Bea?
- b) Où habite Bea?

2 Dites Vrai ou Faux (Say true or false):

- a) Bea est Anglais.
- b) Bea aime le ski.
- c) Bea parle français

B. Traduisez au français. (translate in French)

(2 mrks)

- a) He is seventeen years old.
- b) The students are in the canteen.

C. Traduisez au anglais. (translate in English)

(2 mrks)

- a). Quelle heure est-il, s'il vous plaît?
- b). il parle à son ami.

D. Écrivez dix phrases sur "moi-même" (write 10 sentences on myself in French)

(3 mrks)

हिन्दी

समय - 2 घंटे

अंक: 50

सुचना के:

- 1) सुचना के अनुसार गद्य पद्य और व्यवहारिक हिन्दी की सभी कृतियों में आवश्यकता के अनुसार आकृतियों में ही उत्तर लिखिए।
- 2) सभी आकृतियों के लिए पेन काही प्रयोग करें।

1-गद्य विभाग

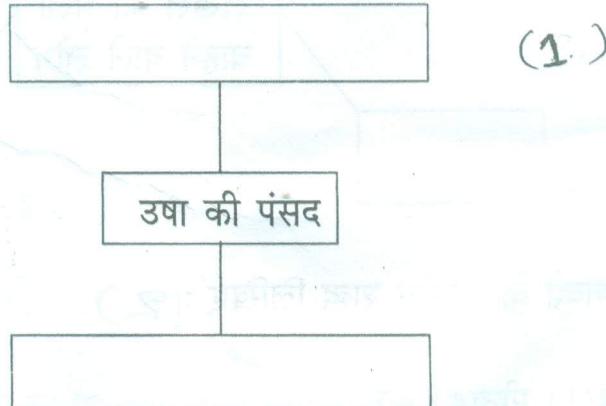
कृति अ) निम्न लिखित गद्यांश पढ़कर दी गई सुचनानुसार कृतियाँ कीजिए :- (6)

दादी ने नरक चौदस के दिन आटे के दीप बनाकर मुख्य द्वार से लेकर कमरे की देहरी जगमगा दी थी। घर पकवान की खुशबू से तरबतर था। गुँझिया, पपड़ी, चकली आदि सब कुछ था। मगर दस वर्षीय उषा को तो चॉकलेट और बंगली मिठाइयाँ ही पसंद थी। दादी कहती है कि “तेरे लिए तेरी पसंद मिठाई ही आएगी। यह सब तो पडोसियो, नाते-रिश्तेदारो, घर आए मेमानों के लिए है।”

आटे के दीपक कंपाउड की मुंडेर पर जलकर सुबह तक बुझ गए थे। उषाजॉगिंग के लिए फ्लैट से नीचे उतरी तो उसने देखा पूरा कंपाउड पटाखों के कचरे से भरा हुआ था। उसने देखा, सफाई करने वाला बबन उन दीपों को कचरे के डिब्बे में न डाल अपनी जेब में रख रहा था। कृशकाय बबन कंपाउड में झाड़ु लगाते हुए हर रोज उसे सलाम करता था। “तुमने दीपक जेब में क्यों रख लिए ?” उषा ने पूछा। “घर जाकर अच्छे से सेंककर खा लेंगे, अब देवता है न।” बबन ने खीसे निपोरे।

उषा की आँखे विस्मय से भर उठी। तमाम दावतों में भरी प्लोटों में से जरा-सा टूँगने वाले मेहमान और कचरे के डिब्बे के हवाले प्लेटों का अंबार उसकी आँखों में सैलाब बनकर उमड़ आया। वह दौड़ती हुई घर गई। जल्दी-ज्दी पकवानो से थैली भरी और दौड़ती हुई एक साँस में सीढ़ियाँ उतर गई..... अब वह थी और बबन की काँपती हथेलियों पर पर पकवान की थैली। उषा की आँखों में हजारों दीप जल उठे और पकवानो की थैली देख बबन की आँखों में खुशी के आँसु छलक आए।

1) कृति पूर्ण कीजिए:

2) उत्तर लिखिएः (1)

- 1) दादी के अनुसार घर में बने हुए पकवान इसके लिए है .....
- 2) बबन आटे के दीपक जेब में इसलिए रख रहा था .....

2) निम्नलिखित शब्दों के वचन बदलकर लिखिए (2)

- 1) साँस
- 2) मिठाइयाँ
- 3) डिब्बे
- 4) पटाखा

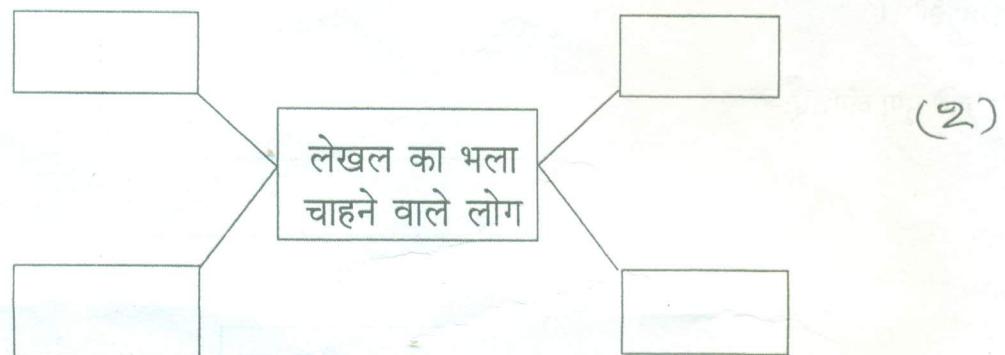
3) अन्न बैककी आवश्यकता इस विषय पर 40 से 50 शब्दों में अपने विचार लिखिए।

आ) निम्नलिखित गद्याश पढ़कर सूचनाओं के अनुसार कृतियाँ पूर्ण कीजिएः (6)

इधर मैं कई दिनों से बड़ा परेशान चला रहा हूँ। सब मेरा भला करना चाहते हैं। अखबार पढ़ने से पहले ढेर सारे कागज साथ में आजाते हैं। कोई कहता है आपके द्वारा पर आकर बैठे हैं। सभी तरह के इलाज के लिए क्लीनिक खोल दिया है। आप मोटे हैं तो पतला कर देंगे। पागल हैं तो ठीक कर देंगे। क्लीनिक से हर स्लिमिंग सेंटरवाला कह रहा है, 'बस ! आप आ जाएँ, बाकी सब हम पर छोड़ दे। हलवाई की दुकानवाला कह रहा है, ऐसी मिठाई आपने कभी न खाई होगी। मीठा खाएँ पर मीठे का असर न हो, ऐसी चीनी का इस्तेमाल करते हैं वे।

क्रेडिट कार्ड वाला फ्री डेबिट कार्ड दे रहा है। पैसे खर्च करने या नकद खर्च की कोई जरूरत पहले नहीं है। आप बेवजह पैसे के पीछे दौड़ रहे हैं। हम सामान आपके घर लाना चाहते हैं, आप बस माल खरीदें ! गाड़ीवाला नई गाड़ी के कागज दिए जा रहा है। साथ में लोन देने वाला बैंक के कागज भी दिए जा रहा है। अखबार के साथ पैफलेट इतने ज्यादा है कि उन्हैं पढ़ने बैठ जाओ तो अखबार पढ़ने के लिए वक्त नहीं बजेगा।

- 1) कृतियाँ पूर्ण कीजिए

2) निम्नलिखित शब्दों के विलोम शब्द लिखिए : (2)

- 1) भला
- 2) मोटा
- 3) मीठा
- 4) नकद

3) विज्ञापन हमारे जीवन को प्रभावित करते हैं, इस विषय पर अपने विचार 40 से 50 सब्दों में लिखिए: (2)

इ) निम्नलिखित प्रश्नों के एक-एक वाक्य में लिखिए (2)

1) उषा की दीपावली, मुस्कुराती चोट कहानी की लेखिका नाम लिखिए।

2) राजेंद्र सहगल जी की कृतियों के नाम लिखिए।

2 पद्य विभाग

कृति-2 (अ) निम्नलिखित पद्यांश पढ़कर दी गई सुचनानुसार कृतियाँ पूर्ण कीजिए (6)

माँ मेरी बे-वजह ही रोती है
फोन पर जब भी बात होती है
फोन रखने पर मैं भी रोता हूँ।

सखा ऊपर से मगर दिल से बहुत नाजुक है
चोट लगती है मुझे और वह तडप उठते हैं
हर पिता में ही होई माँ भी छुपी होती है।

मेरे ऑफिस मे महीनो से मेरी दिन की शिफ्ट
तेरे ऑफिस मे महीनो से तेरी रात की शिफ्ट
नन्हे बच्चों को तो टुकड़ो मे मिले है माँ-बाप

उगते सूरज को सलामी तो सभी देते हैं
दुबते वक्त मगर उसको भुला मत देना
दुबाना-उगना तो नजरों का महज धोखा है।

चलत-चलते जो कभी गिर जाओ
खुद को सँभालो और फिर से चलो
चोट खाकर ही सीख मिलती है।

1) निम्नलिखित तालिका पर्ण कीजिए: 2

1) इसके प्रेम में माँ छिपी होती है -

2) माता पिता का प्यार बच्चों को मिलता है -

3) इसे सभी सलामी देते हैं -

4) इससे ही सीख मिलती है -

2) निम्नलिखित शब्दों के सामने समानार्थीशब्द (Synonym Word) लिखिए। (2)

1) माँ

2) रात

3) नाजुक

4) सूरज

(3) पालना घर की आवश्यकता पर अपने विचार 40 से 50 शब्दों में लिखिए । (2)

आ) 2 निम्नलिखित पद्यांश पढ़कर दी गई सुचनानुसार कृतिया पूर्ण कीजिए । (6)

आज जीत की रात
पहरुए, सावधान रहना !
खुले देश के द्वार
अचल दीपक समान रहना
प्रथम चरण है नये स्वर्ग का
है मंजिल का छोर,
इस जनमंथन से उठ आई
पहली रत्न हिलोर,
अभी शेष है पूरी होना
जीवन मुक्त डोर,
क्योंकि नहीं मिट पाई दुख की
विगत साँवली कोर,
ले युग की पतवार
बने अंबुधि महान रहना,
पहरुए, सावधान रहना !

1) निम्नलिखित पंक्तियाँ पूर्ण कीजिए (2)

- 1) इस जनमंथन से उठ आई पहली.....
- 2) ले युग की पतवार बने अंबुधि.....
- 3) क्यों कि नहीं मिट पाई दुख की विगत.....
- 4) खुले देश के द्वार अंचल दीपक.....

2) निम्नलिखित शब्दों के लिए विलोम शब्द लिखिए । (2)

1) दुःख   2) स्वर्ग   3) जीत   4) जीवन

3) देश की रक्षा मेरा कर्तव्य इस पर 40 से 50 शब्दों में अपने विचार लिखिए । (2)

इ) निम्नलिखित प्रश्नोंके उत्तर एक-एक वाक्य में लिखिए । (2)

- 1) त्रिपुरारीजी की रचना ओं के नाम लिखिए ।
- 2) “पंद्रह अगस्त” कविता के कवि का नाम लिखिए

(3) पालना घर की आवश्यकता पर अपने विचार 40 से 50 शब्दों में लिखिए । (2)

आ) 2 निम्नलिखित पद्यांश पढ़कर दी गई सुचनानुसार कृतिया पूर्ण कीजिए । (6)

आज जीत की रात
पहरुए, सावधान रहना !
खुले देश के द्वार
अचल दीपक समान रहना
प्रथम चरण है नये स्वर्ग का
है मंजिल का छोर,
इस जनमंथन से उठ आई
पहली रतन हिलोर,
अभी शेष है पूरी होना
जीवन मुक्त डोर,
क्योंकि नहीं मिट पाई दुख की
विगत साँवली कारे,
ले युग की पतवार
बने अंबुधि महान रहना,
पहरुए, सावधान रहना !

1) निम्नलिखित पंक्तियाँ पूर्ण कीजिए (2)

- 1) इस जनमंथन से उठ आई पहली.....
- 2) ले युग की पतवार बने अंबुधि.....
- 3) क्यों कि नहीं मिट पाई दुख की विगत.....
- 4) खुले देश के द्वार अंचल दीपक.....

2) निम्नलिखित शब्दों के लिए विलोम शब्द लिखिए । (2)

- 1) दुःख
- 2) स्वर्ग
- 3) जीत
- 4) जीवन

3) देश की रक्षा मेरा कर्तव्य इस पर 40 से 50 शब्दों में अपने विचार लिखिए । (2)

इ) निम्नलिखित प्रश्नोंके उत्तर एक-एक वाक्य में लिखिए । (2)

- 1) त्रिपुरारीजी की रचना ओं के नाम लिखिए ।
- 2) “पंद्रह अगस्त” कविता के कवि का नाम लिखिए

3. व्यवहारिक हिंदी / पारिभाषिक शब्दावली

कृति.3 अ) निम्नलिखित गद्यांश पढ़कर कृतियाँ पूर्ण किजिए। (6)

तकनीकी क्षेत्र में भी हिंदी ने अब प्रवेश कर लिया है। अंतरिक्ष विभाग, परमाणु ऊर्जा विभाग जलपोत परिवहन विभाग, भारी उद्योग जैसे नितांत तकनीकी क्षेत्र में हिंदी का प्रयोग होने लगा है। इस क्षेत्र में विशेषज्ञों की निपुणता का उपयोग तेजी से बढ़ रहा है। संगणक के आगमन के साथ प्रयोजनमूलक हिंदी की आवश्यकता बढ़ती जा रही है। इसमें मूलतः आलेखन, टिप्पणी, पत्राचार, अब्दावली का निर्माण तथा अनुवाद विषयक उपयोगिता ही क्षेत्र में देखी जा सकती है। गूगल में किए अनुवाद के विविध उपयोग जन-जन तक महुँच रहे हैं। मोबाइल, लैपटॉप, टैब आदि में हिंदी का प्रयोग अपनी जगह बना चुका है। विभिन्न विभागों में अब हिंदी माध्यम से तकनीकी विषयों का प्रशिक्षण दिया जाने लगा है। पारिभाषिक शब्दावली का कार्य भी बड़े पैमाने पर चल रहा है। हमने अब तक विभिन्न क्षेत्रों में अग्रेंजी शब्दावली का ही प्रयोग किया है। आज ही में सामान्य जन को समझाने - समझाने के लिए हिंदी पारिभाषिक शब्दावली निर्माण की आवश्यकता महसूस की जारही है। इसलिए इस शब्दावली को तैयार करने का काम तेजी से हो रहा है। इस क्षेत्र में अनेक विद्वान कार्यरत हैं। जैसे-जैसे प्रौद्योगिकी विकसित होती जाएगी, वैसे-वैसे इसकी आवश्यकता बढ़ती जाएगी। आप अपनी योग्यता, कौशल तथा ज्ञान के आधार पर इस क्षेत्र में रोजगार के अवसर पा सकते हैं। भारत सरकार के विविध कार्यालयों, बैंकों, बीमा कंपनियों,

1) कृतियाँ पूर्ण किजिए (2)

2) (1) निम्नलिखित शब्दों के बहुवचन रूप (Plural) लिखिए। (2)

1) टिप्पणी 2) योग्यता 3) बैंक 4) कंपनी

3) हिंदी रोजगार की भाषा बनती जा रही है। इस पर अपने विचार 40 से 50 शब्दों में लिखिए। (2)

आ) निम्नलिखित शब्दो के लिए हिंदी पारिभाषिक शब्द लिखिए । (4)

1) AVERAGE 2) SECRETARY 3) INVESTMENT 4) ACT

4. व्याकरण विभाग

अ) 1) निम्नलिखित वाक्यो को सूचनानुसार काल परिवर्तन कीजिए । (4)

- 1) मुद्दुवा नदी के तट पर पहुँचा (सामान्य वर्तमानकाल)
- 2) आदमी यह देखकर डर गया। (पूर्ण वर्तमानकाल)
- 3) बबन उसे सलाम करता है। (पूर्ण भूतकाल)
- 4) आप सब जीत सकते हैं। (भविष्यकाल)

आ) निम्नलिखित वाक्य शुद्ध करके लिखिए (4)

- 1) उसे तो मदुवे पर दया करना चाहिए था ।
- 2) तुम जुठे साबित होगा ।
- 3) उसे तुम्हारे शक्ति पर विश्वास हो गया ।
- 4) इसकी काम आएगा ।

इ) निम्नलिखित मुहावरों के अर्थ लिखकर अपने वाक्यो में प्रयोग कीजिए। (4)

1) आसमान के तारे तोड़ना	2) ईटका जवाब पत्थर से देना
3) कमर कसना	4) कलई खुलना

[વિદ્યાર્થીઓ માટે સૂચના]

- આકલન કૃતિ અને વ્યાકરણ કૃતિ માટે જ્યાં જરૂરી જણાય ત્યાં આકૃતિઓ દોરવી .
- આકૃતિઓ પેનથી જ દોરવી ,પેન્સિલથી નહિ .
- જરૂરી જણાય ત્યાં ઉત્તર પૂર્ણ વાક્યમાં લખવા .
- લેખન વિભાગમાંનાં નિવેદન કે સૂચના ફરીથી લખવા નહિ .
- આકૃતિમાં મજકૂર પેનથી લખવું .

વિભાગ-૧ ગંધ

કૃતિ ૧.(અ) નીચેનો ગંધાંશ વાંચી આપેલી કૃતિ કરો .

(06)

(૧) લખો.

(૨)

ગ્રામ પુર્નરચના ઈચ્છનાર વીરે દાખવવાના લક્ષણો

નિષ્ફળતા માણસને પોતાની જાત ઉપર અગર જગત ઉપર વેર લેતો બનાવે છે. ગ્રામજીવનના ત્રણ નિષ્ફળ નમૂના : એક ભણેલો, બીજો ચોર, ત્રીજો નાદાર પેદૂત. એકના ઘડતરમાં સંસ્કારધમંડ અને આળસ; બીજાના ઘડતરમાં અસ્થિરતા અને અન્યાય સામે રોખ; ત્રીજાના ઘડતરમાં વ્યવહારશૂન્યતા, મોટાઈ અને અવિચાર.

'એ કેમ ટણે?' અથીન સંદ્યાકાળે ઘેર આવ્યો ત્યારે એ પ્રશ્ન તેના મનમાં ધૂમતો હતો.

માનવી એક પર્વત નજીક ઉલ્લો રહી વિચારે કે તેને શિખરે પહોંચવું છે. ગગનને અવરોધતા ઊચા ઊચા ટેકરા અને નાખી નજર ન પહોંચે એવી ઊડી ખીણોમાંથી તેને સાંકડો માર્ગ મળી જાય છે. કરાડો અને ખીણોથી ભય પામનાર શિખરે પહોંચતો નથી. કાર્યસિદ્ધિનું શુંગ પણ એવું જ છે. ભયસ્થાનોની વિરાટ ઊચાઈ અને નિષ્ફળતાની ઊડી ખીણ વચ્ચેથી માર્ગ ખોળવો રહ્યો. શિખરે પહોંચતાં સુધી એ જ નજરે ચડવાનું. જેને ભય ન હોય તે જ શિખરે પહોંચે. સૌન્યોની વ્યૂહરચના કરતાં પણ વધારે કૌશલ્ય, આંતરરાષ્ટ્રીય વિષ્ણુ કરતાં પણ વધારે મોટી મુત્સુકીગીરી અને પીઠ ન બતાવતી ક્ષત્રીવટ કરતાં પણ વધારે ચડિયાતું વીરત્વ ગ્રામપુર્નરચનામાં પડનાર વીરે બતાવવાનાં છે. તેનાથી નિરાશ થવાય જ નહિ.

(૨) કોષ્ટકપૂર્ણ કરો.

(૨)

ગ્રામ્યજીવનના નિષ્ફળ નમૂના	તેમના ઘડતરની વિશેષતા

(૩) લખો .

(૨)

(૧) સમાનાર્થી શબ્દ લખો.

(૧)

૧) શિખર - _____

૨) આકાશ - _____

(૨) શબ્દસમૂહ માટે એક શબ્દ લખો.

(૧)

૧) કાર્ય સફળ થવું તે - _____ ૨) લખકરની લડવા માટેની યોજના - _____

(૪) આદર્શ ગ્રામ વિશેની તમારી કલ્પના જણાવો . (૨)

(અં) નીચેનો ગધાંશ વાંચી આપેલી કૃતિ કરો. (૮)

(૧) ગધાંશના આધારે લખો . (૨)

૧) લેખકની ભાવિ આત્મકથાનું નામ હશે - _____

૨) લેખકના પિતાજીએ ગણાવેલું મુખ્ય લક્ષણ - _____

૩) સંપાદકે આપેલું પુસ્તકનું નામ - _____

૪) લેખક જન્મથી જ હતા - _____

(‘બત્રીસલક્ષણા બકુલ ત્રિપાઠી’ એ નામનું મારું પુસ્તક હમણાં પ્રગટ થયું. હાસ્યરસના મારા લેખોનું આ સંપાદિત પુસ્તક છે. પુસ્તકના સંપાદકશ્રીને મેં પૂછ્યું, ‘તમે મને પૂછ્યા વિના જ આવું શીર્ષક શા આધારે બાંધી દીધું? મારાં બત્રીસ લક્ષણો ક્યાં?’ સંપાદકશ્રી વધા ‘એ તો તમારે શોધી કાઢવાનાં. મેં તો શીર્ષક આકર્ષક લાગ્યું એટલે રાખી દીધું. કયાં હશે મારાં બત્રીસ લક્ષણો?’ – શોધવાના નમ્ર પ્રયાસ રૂપે આ લેખ... બ. ત્ર.)

નાનપણમાં મારા પિતાજીએ મારું મુખ્ય લક્ષણ ગણાવેલું – ભણેશરી હોવાનું ! મારા મોટાભાઈ જોકે સરખામણી કરતાં એ કહેતા. “આ મોટો તોફાની છે. ભણવાની દાનત જ નથી. હા આ બકુલના લક્ષણ ખરાં, ભણવાના !” જોકે ખાનગી હકીકત એટલી જ કે મારા મોટાભાઈ પ્રામાણિક હતા અને હું જન્મથી જ ‘એક્ટર’ હતો ! માર ખાવાનો એમનો જ વારો આવતો, કારણ એ બહાદુરીથી પ્રામાણિકપણે ગુનો કબૂલ કરી લેતા, જ્યારે હું અંખમાં, વગર જ્ઞિતસરીને અળગણીયાં લાવી શકતો. અને એવા તો નિર્દોષ ચહેરે કહેતો કે “વાંક ગમે તેનો હોથ, પણ એમને નહીં મને વઢો કારણ ગમે તેમ તોથ એ માર મોટાભાઈ છે.” અને અમારા વડીલ મારી ખાનદાની-શહીદીથી એવા તો પ્રભાવિત થઈ જતા કે... માર મોટાભાઈને જ પડતો !

આ બધું ભવિષ્યમાં મારે મારી આત્મકથામાં લખવું જ છે. આત્મકથાનું નામ હશે “પાપ તારાં પરકાશા” એક્ઝિટિંગ કરવી, વાનરવેદા કરવા છતાં નિર્દોષ મોં રાખી શકવાની શક્તિ એ મારું પ્રથમ લક્ષણ આજેયા

(૨) કારણ લખો . (૨)

૧) માર ખાવાનો વારો મોટાભાઈનો આવતો કારણ કે _____

૨) વાંક ગમે તેનો હોથ, પણ એમને નહીં મને વઢો કારણ કે _____

(૩) નીચે આપેલા શબ્દો માટે ગધાંશમાં વપરાયેલ સમાનાર્થી શબ્દનો અર્થ લખો. (૨)

૧) પાત્ર - _____ ૨) નિરપરાધી - _____

૩) તુલના - _____ ૪) અપરાધ - _____

(૪) તમારા જીવનની કોઈ હાસ્ય રેલાવતી ઘટના વર્ણવો. (૨)

વિભાગ -૨ પદ્ધ

કૃતિ.૨ (અ) નીચેનો પધાંશ વાંચી આપેલી કૃતિ કરો . (૦૫)

(૧) કહો.

૧) જીતવા - _____ , _____

૨) ટાળવા - _____ , _____

કોધી સ્વભાવને જીતવો ને, રાખવો નહીં અંતરમાં કોધ રે, સમાનપણે સર્વેમાં વરતવું ને, ટાળી દેવો મનનો વિરોધ રે, હે જી રામ, નિરમળ થઈને કામને જીતવો ને, રાખવો અંતરમાં વૈરાગ રે, જગતના વૈભવને મિથ્યા જાણી ને, ટાળી દેવો દુર્જનનો રાગ,	હે જી રામ, આ લોક ને પરલોકની આશા તજવીને રાખવું અભ્યાસમાં ધ્યાન રે, તરણાં સમાન સહુ સિદ્ધિઓને ગણવી ને, મેલવું અંતરનું માન રે, હે જી રામ, ગુરુમુખી હોય તેણે એમ જ રહેવું ને, વરતવું વચનની માંય રે, ગંગાસતી એમ બોલિયાં રે પાનબાઈ, એને નડે નહીં જગતમાં કોઈ.
---	---

(2) નીચે આપેલા શબ્દો માટે ગધાંશમાં વપરાયેલ વિરોધી શબ્દનો અર્થ લખો. (2)

1) સજ્જન x -----

2) નિરાશા x -----

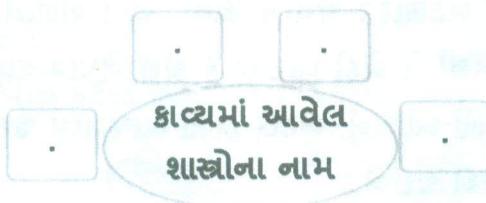
3) અસમાન x -----

4) રાગ x -----

(3) પંક્તિ સમજાવો:- “તરણાં સમાન સહુ સિદ્ધિઓને ગણવીને મેલવું અંતરનું માન રે” (2)

(આ) નીચેનો પધાંશ વાંચી આપેલી ફૂતિ કરો. (05)

(1) લખો. (2)

લાલ કંકુ કેરા ચાંદલા ને ભાલે તાણજો કેસર આય- તે દી તો સિંદોરિયા થાપા, છાતી માથે જીલવા, બાપા ! શિવાજુને૦ આજ માતા ચોડે યૂભીયું રે ! બાળા જીલજો બેવડ ગાલ- તે દી તારા મોઢા માથે ધૂંવાધાર તોપ મંડાશે... શિવાજુને૦ આજ માતાજુની ગોદમાં રે, તુંને હુંક આવે આઠ પોાર- તે દી કાળી મેઘલી રાતે વાયુ ટાળા મોતના વાશે. શિવાજુને૦આજ માતા દેતી પાથરી રે, કૂણાં ફૂલડાં કેરી સેજ- તે દી તારી વીર-પથારી પાથરશે વીશબુજાળી... શિવાજુને૦	આજ માતાજુને ખોળલે રે, તારાં માથડાં ઓલે જાય- તે દી તારે શિર ઓશીકાં મેલાશે તીરબંધૂકાં. શિવાજુને૦ સૂઈ લેજે મારા કેસરી રે! તારી ફિંદવાસ્યું જોવે વાટ- જાગી વેલો આવ બાલુડા માને હાથ લેટ બંધાવા... શિવાજુને૦ જાગી વેલો આવજે વીરા ટીલું માના લોહીનું લેવા, શિવાજુને નીંદડું ના'વે; માતા જુજબાઈ જુલાવે, બાળુડાને માત હિંયોળે : ધણણણ કુંગરા બોલે !
--	---

(2) પધાંશમાં વપરાયેલ વિશેષજ્ઞ લખો. (2)

1) ----- કંકુ

2) ----- થાપા

3) ----- તોપ

4) ----- ફૂલડાં

(3) 'બાળઉછેરમાં હાલરડાનું મહત્વ' વિશે લખો. (2)

વિભાગ - 3 સાહિત્યપ્રકાર

કૃતિ. ૩(અ) નીચેનો ગધાંશ વાંચી આપેલી કૃતિ કરો.

(૦૬)

(૧) લખો.

(૨)

ચાર મિત્રો રમતાં તે રમતો

ભાલપંથકની માંબલી પા નાનું એવું એક ગામ રહી ગયું છે. એમાં ચાર સરપેસરખા, લંગોટિયા લેટુબંધ રહે. ચારેયના નામ : વશરામ, નથ્યુ, ભવાન અને અરજણ. એમના જબરા જીવ મળી ગયેલા. તન નોંધાં પણ મન એક. ચારેય લેણા થઈને આડ પર ચઢી આંબળી- પીંપળીની રમત ના રમે, ગામના ગોંડરે આવેલા રણેસર તળાવની પાળે ચઢી પાણીમાં ધૂબકા ના મારે કે મોઈ- દાંડિયા લઈ વખત, રેટ, મૂઠ, નાર્ય, અંકો, બંકોને ઝકુની રમત ના રમે ત્યાં સુધી એકબીજાને ચેન ના પડે.

વખતને જતાં વાર લાગે છે ? ચારેય ભાઈબંધ જોતજોતામાં તો સારું એવું કાઢું કરી ગયા ને પાણામાં પાઢું મારીને પાણી કાઢે એવા પાણીયાટા થઈ ગયા.

એક દિવસની વાત છે. ગામને ચોરે બેઠા બેઠા ચારેય ભાઈબંધુ વાતુના તડાકા મારે છે. એ વખતે વશરામે કહું : દોસ્તો ! હવે આપણે લડલાદર જવાન થિયા. જાત રોળીને પેસો પેદા કરીએ એવા થિયા. આપણી પાસે બે ચાહડા ભોંનથી તે ખેડી ખાઈએ કે કાંઈ વેપાર-વણજ નથી તે પેટનો ખાડો પૂરાય. આપણે તો બાવડાના બળે રળી ખાવાનું. એટલે હાલો બારગામ જઈએ ને કોકના સાથી રહી પેસા કમાઈને ગઢ જૂનાણાની જાતરાએ જઈએ."

(૨) લખો.

(૨)

ચાર મિત્રોના નામ

(૩) જીવનમાં રમતગમતનું મહત્વ વિશે તમારો વિચારો લખો.

(૨)

વિભાગ - ૪ વ્યાકરણ

કૃતિ .૪ સૂચના પ્રમાણે કરો.

(૧૧)

(૧) સંધિ છોડો.

(૨)

(અ) વધૂમિ = _____ + ઉમિ

(બ) ગુરુત્તમ = _____ + ઉત્તમ

(ક) વ્યુત્પન્ન = _____ + ઉત્પન્ન

(સ) વિશૈકતા = વિશ્શ + _____

(૨) નીચેના શબ્દયુગ્મ પૂરા કરો.

(૨)

(અ) છળ _____

(૧) કાપટ (૨) પટક (૩) ટપક

(બ) કાચું _____

(૧) પાકા (૨) પાઢું (૩) પાણું

(ક) ફટા _____

(૧) પટ (૨) કટ (૩) ફટ

(5) ચેહરો _____

(1) મુખ (2) મોહરો (3) મહોરો

(3) રૂઢિપ્રયોગના અર્થની જોડી જોડો.

(2)

અ	બ
૧ નાક રાખવું	ક ધૂળમાં મળવું
૨ કૂખ ઉજાળવી	ખ આંખનું રતન
૩ ઊગી નીકળવું	ગ કૂખ બજાવવી
૪ આંખનો કણો	ઘ નાક કાપવું

(4) એક શબ્દના અનેક અર્થ લખો.

(2)

(અ) ઈસ - _____ , _____

(બ) પાકું - _____ , _____

(5) નીચેના તળપદા શબ્દો માટે માન્ય ભાષાના શબ્દો લખો.

(2)

(અ) નેવાં - _____ (બ) કીમ - _____

(ક) બોન - _____ (સ) ટાયલા - _____

(૬) કાળ પરિવર્તન કરો.

(૧)

(અ) વીજળી મહેરને વાત કરતી હતી. (ભવિષ્યકાળ)

વિભાગ - ૫ લેખન કૌશલ્ય

કૃતિ.૫ નીચેનામાંથી કોઈપણ એક કૃતિ કરો.

(૦૫)

(૧) મુક્રિત શોધનના આપેલા અર્થ માટે ચિન્હો દોરો.

(૫)

૧) કંઈ નવો ઉમેરો કરવા માટેનું ચિન્હ - _____

૨) બે એમ જગ્યા ઉમેરવાનું ચિન્હ - _____

૩) લીટીઓ વાંકીયૂકી છે તો સરખી કરવા માટેનું ચિન્હ - _____

૪) ખરેડીને બતાવેલી જગ્યાએ મૂકવા માટેનું ચિન્હ - _____

૫) અલ્પવિરામ, અર્ધવિરામ, કે ગુરુવિરામ મૂકવાનું માટેનું ચિન્હ - _____

(૨) નીચે આપેલા પરિચેદોનું ગુજરાતી ભાષામાં અનુવાદ કરો.

(૫)

Computer is the wonder of science in 20th century. It is a good servant for us. It is able to perform any type of work, great or small. Speed and accuracy are the qualities have stunned the mankind. It is a large storehouse of information and knowledge. But computer is a bad master as well. If we depend on it wholly, it may prove harmful for the development of our mental faculties. It is advised to use computer cautiously.

(૩) તમારા ધરમાં આયોજિત થનાર જન્મદિનની ઉજવણીનું વ્યવસ્થાપન પદ્ધાએ તમને સોધ્યું છે. તો તે માટેની રૂપરેખા તૈયાર કરો.

(૫)